

Андрущенко Іван Вадимович,
слухач магістратури факультету підготовки
фахівців для підрозділів превентивної діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:
Голобородько Денис Віталійович,
доцент кафедри адміністративного права,
процесу та адміністративної діяльності,
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

УЧАСТЬ ГРОМАДСЬКИХ ФОРМУВАНЬ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ПУБЛІЧНОГО ПОРЯДКУ І БЕЗПЕКИ

Відповідно до Указу Президента України «Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 4 березня 2016 року “Про Концепцію розвитку сектору безпеки і оборони України”» від 14 березня 2016 року № 92/2016, підтримання публічної безпеки і порядку Міністерством внутрішніх справ України та Національною поліцією України визнано одним з основних напрямів розвитку складових сектору безпеки і порядку в державі [1].

Однак нове законодавство у сфері забезпечення публічної безпеки й порядку Національною поліцією потребує детальнішого теоретичного вивчення.

Забезпечення публічної безпеки та порядку, розв’язання проблем профілактики правопорушень передбачають залучення суспільства, оскільки такі завдання неможливо реалізувати виключно зусиллями правоохоронних органів. Слушною є думка М. Колодяжного, який вважає, що громадськість має потужний антикриміногенний потенціал, використання якого є актуальним для сучасної України. Тому на тлі обмежених фінансових, кадрових, матеріально-технічних та інших можливостей правоохоронних органів у запобіганні злочинності ініціювання активізації процесу залучення громадськості до профілактики правопорушень постає як своєчасний та обґрунтований крок [2, с. 265].

У зв’язку із цим важливого значення нині набуває оптимізація наявної моделі взаємодії поліції та громадськості, що дасть змогу забезпечити належний рівень правопорядку як на державному, так і на регіональному рівнях, а також сприятиме усуненню причин та умов учинення правопорушень.

Законодавство України надає громадянам як представникам громадськості право створювати громадські об’єднання з метою охорони громадського порядку, зокрема захисту життя та здоров’я інших громадян, інтересів суспільства й держави від протиправних посягань. Зазначені громадські об’єднання, що мають назву «громадські формування з охорони громадського порядку», сприяють органам місцевого самоврядування й органам вико-

навчої влади в запобіганні правопорушенням та їх припиненні. Такі формування створюють на засадах громадської самодіяльності як зведені загони громадських формувань, спеціалізовані загони (групи) сприяння Національній поліції, асоціації громадських формувань тощо [3, с. 553].

Усі форми участі громадян у забезпеченні публічної безпеки та порядку, а також протидії правопорушенням можна поділити на два різновиди: залучення громадян до діяльності органів державного управління, що покликані забезпечувати підтримання публічного порядку й безпеки, та самостійна участь громадян в охороні громадського порядку [4, с. 28].

Проте найпоширенішими формами участі громадян в охороні громадського порядку історично були добровільні народні дружини (нині – громадські формування з охорони громадського порядку).

Єдиним законодавчим актом, який нині регулює порядок і підстави реалізації права громадян на участь в охороні публічної безпеки і порядку, є Закон України «Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону» від 22 червня 2000 року.

Відповідно до ст. 12 цього Закону, членами громадських формувань з охорони громадського порядку і державного кордону можуть бути громадяни України, які досягли віку 18-ти років, виявили бажання брати участь у зміцненні правопорядку й охороні державного кордону та здатні за своїми діловими, моральними якостями і станом здоров'я виконувати на добровільних засадах взяті на себе зобов'язання. Зазначене членство є виключно добровільним. Тобто громадяни свідомо, за власним переконанням, виявляють бажання долучитися до забезпечення публічної безпеки й порядку за місцем роботи, навчання або мешкання.

Членство в такому громадському формуванні наділяє громадян низкою відповідних прав. Зокрема, ідеться про права вимагати від громадян додержання правопорядку, припинення адміністративних правопорушень і злочинів; у разі підозри в учиненні адміністративних правопорушень та злочинів – перевіряти в громадян документи, що посвідчують їх особу; спільно з поліцейськими затримувати і доставляти осіб, які виявили злісну непокору законним вимогам члена громадського формування з охорони громадського порядку; складати протоколи про адміністративні правопорушення; застосовувати в установленому порядку заходи фізичного впливу, спеціальні засоби індивідуального захисту й самооборони [5].

Важливе значення для організації та діяльності громадських формувань з охорони громадського порядку в Україні має вивчення й використання позитивного досвіду окремих країн світу.

У західних країнах вважають, що громадськість, як і поліція, відіграє ключову роль у забезпеченні ефективної правоохоронної діяльності. Ідею співпраці на практиці реалізують у формі конкретних відносин між поліцією та громадянами, за яких вони спільно розв'язують проблеми, наявні на території їх мешкання (здебільшого йдеться про проблеми злочинності).

Отже, на сучасному етапі реформування правоохоронної системи України правозахисна функція держави полягає не лише у створенні системи правоохоронних та інших державних органів з охорони публічного порядку і безпеки, а й у формуванні відповідної законодавчої бази та забезпеченні організаційно-технічних умов для самостійної реалізації громадянами своїх прав шляхом створення особливих інститутів громадянського суспільства – громадських об'єднань з підтримання публічного порядку і безпеки, які покликані відігравати активну роль у захисті інтересів держави та розвитку громадянського суспільства.

Використані джерела:

1. Про рішення Ради національної безпеки і оборони України від 4 березня 2016 року «Про Концепцію розвитку сектору безпеки і оборони України»: Указ Президента України від 14 березня 2016 року № 92/2016.». [Електронний ресурс].– Режим доступу: <http://www.president.gov.ua/documents/922016-19832>
2. Колодяжний М. Світова практика участі громадськості у протидії злочинності / М. Колодяжний // Вісник Академії правових наук України. – 2012. – № 3 (70). – С. 265–273.
3. Московець В. І. Форми участі громадськості в забезпеченні громадського порядку / В. І. Московець // Форум права. – 2011. – № 3. – с. 558.
4. Долгополов А. М. Організаційно-правові питання діяльності громадських формувань з охорони громадського порядку і державного кордону в Україні: дис. канд. юрид. наук: 12.00.07 / Долгополов Анатолій Миколайович. – Київ, 2008. – 268 с.
5. Закон України «Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону» від 22 черв. 2000 р. № 1835-III .». [Електронний ресурс].– Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1835-14>

Войтюк Марина Петрівна,
слухач магістратури факультету підготовки
фахівців для підрозділів превентивної діяльності
Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ

Науковий керівник:
Голобородько Денис Віталійович,
доцент кафедри адміністративного права,
процесу та адміністративної діяльності,
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ,
кандидат юридичних наук, доцент

**РОЛЬ ОРГАНІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ ПРИ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ
ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ ТА ПОРЯДКУ**

В останні роки наша держава активно проводить реформи, оскільки прагне стати повноцінним учасником європейської інтеграції. Свідченням цьому є реформування правоохоронних органів, зокрема міліцію в поліцію, спрямо-